

EMLÉKEZTETŐ AZ ORSZÁGOS MÚZEUMANDRAGÓGIAI KONFERENCIA ELSŐ, ELŐKÉSZÍTŐ MEGBESZÉLÉSÉRŐL

Miskolc, Herman Ottó Múzeum könyvtári olvasó

2007. október 27. (szombat) 12⁰⁰ és 13³⁰

Jelen vannak: **Dr. Sepseyne Dr. Vigh Annamária**, az OKM Közgyűjteményi Főosztályának vezetője, **Dr. Veres László** megyei múzeumigazgató, **Dr. Szabó József** egyetemi tanár, tanszékvezető-helyettes (Debreceni Egyetem Felnőttnevelési Tanszék), **dr. Kriston Vízi József** regionális múzeumi koordinátor (Jósa András Múzeum, Nyíregyháza), **Kurta Mihály** közművelődési osztályvezető, andragógus (HOM, Miskolc).

I.

Előljáróban a kezdeményező TIMPNET Műhely vezetője s a szervezők egyike, **Kriston Vízi J.** ad tájékoztatást a 2008-ban tervezett Országos Múzeumandragógiai Konferencia létrehozásának korábbi felvetéséről és az egyre gazdagodó szakmai érvek tárházáról. Az Alfa-pályázat támogatási rendszerében megvalósult és készülő vagy befejezés előtt álló múzeumi (szellemi és tárgyi, arculati és küldetés formáló) rekonstrukciók során, ha nem is könnyen, de a megújulási szándékok egyik meghatározó eleme volt az egyre differenciáltabban kezelt látogató/közönség-szemlélet. A talán jobban ismert és kezelt, elsősorban az iskoláskorú gyermekközösségekre építő múzeumi nevelés-oktatás, ismeretátadás széles terepében viszont ott van a változatos ismeretanyag befogadásában részt vevő, így társadalmi státusánál fogva homogénabb („iskolás, tanuló”) célközönsége mellett az igen összetett felnőtt társadalom is (pedagógus, szülő). Így különböző hozott, örökölt, átvett mintáktól vezetve adaptált (gyakorta évszázados szemléletben konzerválódott!) „korszerű ismeretekkel” rendelkező és igen differenciált kultúrát is fogyasztó társadalmi tömegről van szó egyúttal. Mivel múzeumaink jelenleg sincsenek olyan helyzetben, hogy valamilyen szempontoktól vezérelve szelektáljanak a potenciális látogatói kör között, így a talán jóval bonyolultabb metódust és eszközrendszert igénylő múzeum-andragógiai lehetőségek kézközelben lévő és itt-ott megtapasztalt pozitív kezdeményezések átvételét és kibontását lenne szükséges elősegíteni a tervezett fórum révén. Az OKM legutóbbi 2–3 országos szakmai fórumain elhangzott szakmai csapások egyéni vagy intézményi végiggondolása során keletkező felvetések és megoldások szintén a sajátos és közös hazai múzeumi válaszokhoz adhat muníciót.

Vigh Annamária megerősíti: a téma felvetésének a muzeológia és a múzeumi közművelődés oldaláról immár van értékelhető és áttekinthető múltja, egyfajta „hozománya”, de emellett az is fontos, hogy a szakma, ill. a múzeumi szakág más területén működők (!) is számot vessenek e folyamatok megkerülhetetlenségével és azt ne beépített vagy kívülről oktrojált „most éppen ez a divat” kényszerességgel éljék csak meg. Miként a „mindentudó muzeológus” énképét, úgy a sokszor magát hasonló helyzetben látó vagy láttató múzeumi kultúraközvetítő számára is igen fontosak és feladat-szerep és jövő tisztázó funkciót is betöltőek ezek a fórumok. A lényeges az, hogy a mostani, néha talán az első reakciók alkalmával a szakmai megosztottságba is belesodró, ám valójában hihetetlen gyorsasággal pergő események gerjesztői lehetnek a múzeumokban lévő és felhalmozódott, valamint körülöttük kialakult szakmai holdudvarok (felsőoktatás, társtudományos műhelyek, múzeumpártoló közösségek, média egyes csoportjai) újonnan és korszerűen s mi több valósa(bba)n megfogalmazott kulturális elvárások és válaszok kialakításában. Hiszen adott helyeken, térségekben és kulturális

környezetben – újra vagy immár egyedül – a múzeumok, muzeális gyűjtemények töltik be a művelődés színtereinek koncentrátumát: szakmákhoz és a praxishoz is bőven kapcsolódó „tudásegyetemek”, interaktív ismeret-bázisok, az egyéni és közösségi kapcsolódás ünnepi, nem mindennapi színterei, de avval a küldetéssel, hogy ez a küldetés legyen, lehessen hosszútávon – főleg a felnőtt kulturális szokások kialakulása fázisaiban – a jövő mindennapi szokásaira való ráhangolódás gyakorló terepe. A már jó ideje – sokszor persze csak közhelyesen ismételt – „három L” (Life-Long Learning), azaz az élethosszig való tanulás és műveltség-szerzés bázisaként magát megfogalmazó és azt felvállaló múzeum ettől még nem kell, hogy elveszítse tudás- és tudományos ismeretnyújtó vagy hordozó jellegét. Ezt persze formálisan könnyű elismerni, látszólag belátni, bizonyos reprezentatív szakmai fórumokon ezzel azonosulást mutatni, mint magunkban és szakmai környezetünkben érvényt is szerezni ennek. A szaktárca és annak egymással igen sikeresen és napi szinten kommunikáló fősztályai és a szakemberek minden bizonnyal maguk is szívesen részt vesznek a hazai múzeumi társadalom e kérdés-felvetésében, de ehhez természetesen az érintettek szélesebb körét kell a szervezőknek időben és alaposítással meggyőzni. Javasolja továbbá, hogy a közművelődési hálózat bázisait és műhelyeit is már a kezdeti fázisban keressék meg szövetségesül a szervezők, pl. az „Aktív időskor” program ilyen irányú kibontásának érdekében.

Szabó József mindezt megerősíti, hivatkozva egyetemi oktatói tevékenységének, illetve az általa képviselt tanszék és a tanszéki irányultságok szellemiségének kiterjesztése, „a célpiazi marketing” szemlélet érvényre jutásának során. Az andragógiai szemlélet beágyazódásának fontossága és egyre hangsúlyosabb szerepe a múzeumpedagógia körébe, – ezt a trendet mint a hallgatóikat igényes pályára állító oktatási-képzési és továbbképző műhely kelet-magyarországi képviselője igen fontosnak tartja. A szervezeti és fenntartói hányattatás közepette lavírozó vagy kényszeresen meg- vagy leállított „múzeumi hajók” stratégiáit is fel kellene készíteni arra, hogy tudják, lássák és reálisan igényeljék a leendő, új minőséget hordozó, potenciális új munkatársi gárda milyenségét. És – ha nem is könnyen, de – megtapasztalják a nem csak középszert és bachelor-masszát képző intézetek elvárásait a tárgyiasult emberi javak kultúráját szándékaik szerint kulturáltan (!) közvetítő intézményeink felé. Példaként hozza fel az előző és ez évben, már az új struktúrában – igen magas pontszámmal – felvett hallgatók iránti elvárás-rendszert, de azt is, hogy e színvonalas oktatási kínálatba a korábbiakban jóval aktívabb szerepet és nyitottságot kérnének a gyakorló és/vagy majdani munka-helyet jelentő múzeumi formációk részéről. A szakmai képzés és „terepgyakorlatosság” a múzeumok ill. kijelölt munkatársai részéről is jóval több törődést és odafigyelést igényelnek. A jogilag már felnőtt, ám kulturális ismereteiben és fogyasztási szokásaiban még igencsak alakuló és most orientálódó több mint százezredekben mérhető diák-tömeg egy igen fontos szegmense a múzeumot népszerűsítő vagy – akár tetszik, akár nem – éppen távlatilag netán degradáló közvéleménynek!

II.

Ezt követően **Kurta Mihály** ad számot a szűk körű előkészítő munkacsoport eddigi megbeszélései nyomán kialakult javaslat-csoportokról:

1. A hazai múzeumok szakmai strukturáltságának és sok színű társadalmi kompetencia-rendszerének megfelelően alapvető, hogy a jelen kulturális és civilizációs kérdéseinek aspektusából, az arra adandó sajátos szakmai válaszokra való felkészüléshez keressünk és ahol lehet, adjunk hiteles válaszokat. Ezért egyetemes, de legalábbis általánosabb érvényű tárgykörökre fűznénk fel mondandóinkat; a részletek kibontására vagy taglalására a konferencia megvalósítása során a szekció ülések keretében vállalkozunk.

2. Tervek szerint a konferencia-téziseket 2007 végén és 2008 legelején véglegesítenénk, majd azokat egy széles körben és számos szakmai-szakmaközi csatornán megküldve gyűjtenénk be a plenáris és szekció előadókat. Ezek áttekintése, válogatás és csoportosítás után 2008 májusában kerülne kiküldésre a végleges felkérések, amelyeket a bővebb konferencia-absztraktok visszaküldése zár. A konferencia téziseit egy előkészítő bizottság fogalmaz meg és bocsát vitára a szakmai plénumokra (ICOM Magyar Nemzeti Bizottsága, Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület, MOKK vezetői és koordinátori testület, Megyei Múzeumigazgatók Szövetsége).
3. Forrásként a TIMPNET Műhely (Múzeumi Kultúráközvetítők Műhelye) 2008. évi munkatervének elkülönített költségkerete, a programot kiemelten támogató szakmai testületek e célból szerzett és nyújtott közreműködői támogatása, valamint hazai és nemzetközi pályázati és projekt-támogatások megszerzése áll. Itt a közgyűjteményi mellett a köz- és felsőoktatási, valamint kulturális és felnőttképzési-szakképzési alapok megnyitása a cél, illetve az előkészítő munka fontos része.
4. **Javaslat** az előkészítő szakmai csoport tagjaira és feladatkörükre:

Dr. Szabó József egyetemi tanár – felsőoktatási terület

dr. Kriston Vízi József – múzeumi terület, szakmai hálózat-szervezés

Kurta Mihály – múzeumandragógiai terület, alapvetések; intézményi bázis

Tudományos koordinátor: **Káldy Mária** (Budapest-Szentendre)

Programkoordinátorok: **Pató Mária** (Szolnok), **Pásztor Andrea** (Pécs), **Dr. Veres Gábor** (Eger), **Kesik Gabriella** (Budapest)

Tanácsadók: **Dr. Balázs György**, **Dr. Cseri Miklós**, **Prof. Dr. Koltai Dénes**, **Vígh Annamária**, **Miszné Korenchy Anikó**, **PhD Szabó Irma**, **Dr. Vásárhelyi Tamás**.

Kommunikációs vezető: **Kotzián Orsolya**
5. Időpont: **2008. november**
6. Javasolt helyszín: **Sárospatak**, tervezett résztvevői létszám: kb. 150 fő.

III.

Plenáris tematika és szekciók:

1. Kultúraelmélettudományi és civilizációtörténeti előadások

Témakörök:

Kultúra és civilizáció.

Az etnokulturális konfliktusok_és a civilizációk közötti összecsapások víziói.

Nyelv és Vallás.

Hagyomány és Modernizáció.

Öshonosodási jelenség és Multikulturális örökség .

Helyi, európai- globális kultúra.

2. Andragógia – és Múzeumandragógia – tudományi előadások

Témakörök:

Az andragógia tudomány nemzetközi kihívásai.

Az andragógia tudomány magyarországi jelene és távlatai.

A múzeumpedagógia-múzeumandragógia-múzeumgerontológia elméletének és gyakorlatának fejlődési stációi hazai múzeumainkban.

A magyar egyetemek-főiskolák és a közgyűjtemények szerepe a felnőttképzésben-felnőttoktatásban-felnőttnevelésben.

A szakirányú muzeológus-könyvtáros-levéltáros képzés-továbbképzés jelene és jövője.

Az élethosszon át tartó tanulás nemzeti és nemzetközi tendenciái, a tanuló társadalom esélyegyenlőségi kérdései

3. Közösségfejlesztési-szociálpszichológiai és kommunikáció-elméleti előadások

Témakörök:

Közösség és társadalom.

A közgyűjteményi közösségek: egyesületek, baráti körök, klubok, társaságok, önkéntesek, docensek Magyarországon.

A felnőtt közönségkapcsolatok aktivizálásának dinamikája, a múzeumi kultúraközvetítés dilemmái.

Személyiségformálás, közösségfejlesztés, felnőttnevelés a közgyűjteményi intézményekben, a muzeális jellegű intézményhálózatban.

4. Nagy rendezvények

Mega-kiállítások és a „hétköznapi kicsik”. A kiállítás-építkezés, fenntartás-működtetés, társadalmi kommunikáció szereplői, csatornái és a szakmai szereplők felelőssége. A kiállítási hitelesség és beazonosíthatóság felelősségének kérdésköre. Hazai szempontok, nemzetközi kapcsolatok. Mit, miért és hogyan veszünk át?

Szekciók:

1-es szekció:

Hívó szó: miért!?!--- tudományelméleti műhely

Miért a kultúra, a civilizáció, a vallás, a nyelv, a multikultúra, a globalizáció, az európai kultúra, a nemzeti kultúra, a lokális kultúra témák fontosak az emberiség számára és mi a múzeumok feladata a válaszok tekintetében.

Műhely vita lefolytatása a szekcióban.

2-es szekció

Hívó szó: hogyan!?!--- módszertani műhely

Hogyan magyarázzuk a nagy és kis témákat, hogyan szervezzünk a felnőttek részére érthető és érdekes előadásokat, hogyan tehetjük élvezetessé a kiállításokat, rendezvényeket, hogyan aktivizálhatjuk, hogyan taníthatjuk öntevékenységre a látogatókat.

Hogyan használhatjuk fel a multimédiában rejlő lehetőségeket a közönségkapcsolatok építésében, a múzeumhasználatban.

Műhely vita lefolytatása a szekcióban.

3-as szekció

Hívó szó: mit!!-- programok műhelye

Kiállításokat?, múzeumpedagógiai-múzeumandragógiai-múzeumgerontológiai

programokat ?,nagyrendezvényeket?, tudományos-népszerűsítő előadásokat?,

Szabadegyetemeket,szabadiskolákat,népfőiskolákat,szakirányú

képzéseket,továbbképzéseket, frontemberek kiképzését, közönségszórakoztató
rendezvényeket, és/vagy kizárólag múzeumi alaptevékenységet, a klasszikus és
hagyományos múzeumi munkát-programokat szervezzünk!!??

Műhely vita lefolytatása a szekcióban.

4-es szekció

Hívószó: kiknek!? és Almond modellje szerint!?

Vezetők és/vagy vélemény-elit részére,?

Figyelő közönség és/vagy tömegközönség részére!?

És/vagy nevelési modell szerint!?

Pedagógia/gyermeknevelés/Múzeumpedagógia

Andragógia/felnőttnevelés/Múzeumandragógia/

Gerontológia-Geronto-Andragógia/időskorinevelés/ Múzeumgerontológia

És/vagy érdek/lődés/szerint

Műhely vita lefolytatása a szekcióban.

Miskolc,2007. November 30.

Lejegyezte és összeállította:Dr: Kristonvizi József

Kurta Mihály